

HRVATSKA KNJAZEVINA
JURAJ SIŠKOVIC
ŠIBENIK
NAČELNIK UREDNIK

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote.
Godišnja predplata Din 96 — Polugodišnja
Din 48 — Trimesečno Din 24 — Za Ame-
riku godišnje dva dolara.

OGLASI PRAMA CJENIKU.

Račun bog. Pošt. Čak. Ureda, Zagreb, br. 38.004

Privremeni telefon
preko dana br. 38 — preko noći br. 23
(interurban)

DALMATINSKI HRVAT

Postarinarpačesa u gotovu.

„Dalmatin Hrvat“ je vlasništvo promicateljnog odbora „Hrvatske Štamparske Zadruga“ s. o. j. u osnutku u Šibeniku.

Pisma i novci šalju se na adresu: „Dalmatinski Hrvat“ — Šibenik, Glavna ulica 106.

Rukopisi se ne vraćaju. — Pisma ne frankirana ne primaju, anonimna u koš.

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE,

God. III.

ŠIBENIK, 22. OŽUJKA 1924.

Br. 59.

Povodom drugog Mac Donaldovog pisma Poincareu.

III.

U drugome smo dijelu ovog prikaza prikazali političku stranu englesko-francuskog nesklada, koji se polako ispoljava u otvoreni sukob; danas ćemo prikazati ekonomsku. Ekonomska je strana glavni razlog ovog nesklada.

Današnje stanje u Njemačkoj pogadja i Englesku. Ne za to, što bi ona od Njemačke trebala mnogo industrijskih produkata, jer, osim likova i drugih kemikalija, ona sama eminentno industrijska zemlja, malo što od Njemačke treba. Ovdje ćemo se u nekoliko ispraviti. Engleska, istina, malo što od Njemačke treba, što ona i sama ne bi producirala. Nego radi svoje preniske valute, Njemačka je konkurirala engleskim produktima u samoj Engleskoj. Da zaštiti domaću industriju od vanjske konkurencije, ondašnja je konservativno-liberalna vlada na njemačku robu udarila visoku uvoznu carinu, koju je Mac Donald obalio na petinu. Tek što je poslije okupacije Rhura njemačka konkurentna sposobnost pala na minimum.

Ako Engleska ne voli Njemačku kao konkurenta, voljela bi je kao konsumenta. Gubitkom svojih kolonija, u ratu, Njemačka je izgubila polja, otkud je dobivala sirovine za mnogu svoju industriju. Ona bi ove sirovine kupovala, da joj valja valuta. Kupovala bi i ugljen. Njoj je sve to nemoguće, pogotovo poslije katastrofalnog pada marka. Jer danas Njemačka ništa ne može da kupi u Engleskoj svojim markom, koji je pored engleskog šterlinga posve bezvrijedan.

Da Njemačka bude solventan platac, treba da producira; ali joj je Francuska oduzela željezo i ugljen, a rat kolonije! Njemačka, dođuše, ima trgovinski ugovor sa Rusijom, tek na Rusiju mogu da računaju samo takve kapitalističke države, koje produciraju. Takav je odnos Rusije prema kapitalističkim državama; drukčiji je prema narodima. Kadagod, na primjer, njemački radni narod treba kruha, Rusija mu ga pruža, a pružala mu ga je i onda, kad ga ni sama nije imala. Rusija se, prema tome, malo može da okoristi izmjenom dobara sa Njemačkom, radi njezine znatno umanjenije produkcije; tome bi, za sada, bile na putu i saobraćajne teškoće.

Eto, u kakav je položaj doveo Njemačku rat, pa Francuska. Radi toga gladije danas u Njemačkoj nekoliko milijuna ljudi, za koje nema više posla, radi nestašice sirovina; dok u bogatoj Americi ima i sirovina i gotove robe za izvoz, čak nema solventnih kupaca. Isto tako u Engleskoj. Narodi koji bi u

njih kupovali, imaju valutu skoro samo po imenu. Kako vidimo, Njemačka boluje od atrofije; Amerika i Engleska od hipertrofije. Oprečni uzroci, ali jednake posljedice: besposlica i drugi užasi, koji joj slijede. Ako Njemačka ima nekoliko milijuna besposlenih, Amerika ih ima par milijuna, a Engleska preko milijuna. Ovu besposlicu Mac Donald uklanja time, što gradi nove ratne ladje, da predusretne Francuskim, Talijanskim i Španjolskim namjerama na Sredozemnom moru. Silna manifestacija britanske pomorske snage kod skorasnijih vježi ba na ovome moru, bijaše opomena Francuskoj i svima njezinim simpatijama, sa kojima ona kroz topevo koketira. Da kod tih latinskih sestara i njihove nelatinske služinčadi nema rdjavih namjera, Mac bi Donald jamačno gradio trgovačke ladje; gradio bi što bilo, samo da radničke potpore badava ne terete državni proračun, koji, pod njime, već bilježi odličan suficit, koji mu dozvoljava, da olakša poredne terete sirovinjnih konsumentenata. Jer je Engleska zemlja, gdje vlada vodi brigu o socijalnoj politici i statistici. Tamo se ne dešava kao, na priliku, kod nas, da se ministri navela daju intervjuisati, samo da se pohvale, kako sino mi bogom obdarena zemlja, zemlja punih misirskih lonaca, zemlja, koju je postjedela besposlica, dok u isti mah deseci hiljada besposlenih skapavaju od glada! — Ne, ovo nije zemlja punih misirskih, nego punih ministarskih lonaca. Lenci su još i ministri, koji batale statistiku, koji istovjetuju socijalnu politiku sa ianmicom, batinom i gladom. Naš je državni proračun bilježio skoro 12 milijarda izdataka, bez jedne stavke za pomoć besposlenih, kojih danas kod nas ima do 200.000. Proračun za ministarstvo prosvjete je ruglo i sramota od proračuna, to je jedno bežočno poricanje prosvjete. Iz škola, koje je ovo ministarstvo dosad otvorilo, izilaze mahom intelektualni proletarij; gospodarskih škola, segrtskih tečajeva, skoro da i nema.

Ali dosta o našim neprilikama!

Negdje smo kazali, da Francuska nije umjela da reorganizira njemačku industriju u Rhuru pa pitajeru Njemačke. Poneko će se sa razlogom pitati, ko, onda, zamjenjuje Njemačku na svjetskome tržištu. Niko potpuno, tek u nekoliko Ameriku i Engleka, koje su, zbog zarstoja njemačke industrije, potencirale produkciju čelika, i time donekle umanjile svoju besposlicu, ali je nisu uklonile! Još uvijek, i kod njih, ima milijuna, koji ne rade.

To su sve posljedice imperijalističkih podviga i opće gospodarske anarhije,

Francuska, najveća grješnica ovog današnjeg stanja, još ga i pogoršava, a da i ne pomislja, da će i nju zaskečiti besposlica i glad. Prvi se znaci već zapažaju: padanje franka. I ona, kao po nekome fatalizmu, srlja u propast. Njezini su gospodari slijepi da vide, otkuda sve to, pa se spremaju da uzakome policijske mjere, da zdrže pad franka! Osim toga, Francuska svojim rdjavim primjerom agresivnog militarizma, potiče na opasno naoružavanje i svoje satelite, uslijed čega je nastradala i valuta ovih zemalja.

Francuskoj kao da nije dosta, što je upropastila njemačku valutu, ona upropaštava još i druge, da na koncu upropasti i svoju vlastitu

Osim Amerike i Engleske, sve države, koje dijeliše svjetski megdan, oskudijevaju na zlatu. Njihove zlatne rezerve priličnije su za numizmatičke zbirke, negoli za novčanično pokriće, tako su, razmjerno, mizerne. Malo se šta bolje može da kaže i za pobjednicu Francusku. Tako smo dobili zemlje sa »zdravom« i »nezdavom« valutom. Nego, i po koja zdrava još je »pobitno nezdrava! Ako novac ovih zemalja bilježi veću vrijednost, negoli mu dozvoljava njegovu zlatno pokriće, ova je veća vrijednost od rada, od produkcije, jer jer rad mjerilo za svaku vrijednost, jer i zlato, na koncu, u čitavoj svojoj vrijednosti predstavlja samo vrijednost rada, koji se uložio, da ga se iskopa i dotjera. I državna dobra i sredstva za proizvodnju, koja se također danas uzimaju kao novčanično pokriće, i ona vrijede samo toliko, koliko se na njima uložilo rada. Sad nam je jasno, zašto se stropostao njemački mark. Njemačka je, uslijed okupacije Rhura, izgubila i druga svoja sirovinška polja i sredstva za proizvodnju, izgubivši, time, svoje novčanično pokriće, koje već i onako, zbog velikih ratnih dugova, gubitka kolonija i nametnute ratne odštete, bijaše u najvećoj česti nepotpuno.

Zdrava je valuta od produkcije i srednjeg gospodarstva. Pod težinom versailskog ugovora ne može se da sredi gospodarstvo nijedne zemlje, pa ni Njemačke. Pored njega, je, što više, uzaludna i produkcija, pogotovo u današnjoj osakaćenoj Njemačkoj.

Vidjeli smo, da je međunarodni gospodarski život nepotpun bez punog učešća Njemačke. On je uvjetovan izmjenom dobara, koja se vrši sredstvom novca. Odlika je novca, što je, ujedno, i sredstvo i dobro. Njime se stiču druga dobra. Za paratnu Njemačku on više nije ni jedno ni drugo. Njezina produkcija u 90 postotaka služi samo kao garancija za ratnu odštetu. S toga, a i zbog njezinog osakaćenja, ne može se da digne njezina valuta.

Ali je korist Engleske, s obzirom na visoki kurs njezinog novca, da

se radi njezinog izvoza, niške valute dignu; njezina je dakle, korist, da se izmijeni versailski mirovni ugovor i svi slični. To je također i korist Amerike, koja se za to priklanja sbratunju Engleske; to je idejna korist Rusije, koja versailskog mirovnog ugovora nikad nije potpisala ni priznala.

Na koncu se čitav problem kreće oko nekog, kakvog takvog, izjednačenja valute. Ono će da dovede u sklad državne bilanse. Svi napori Engleske idu za time. Što tako se, dašto, ne može da ostvari nikakvim dekretom, ali se može da ostvari, ako je interesat na izjednačenju po svojoj snazi i auctoritetu takav faktor, koji svijetu može da nametne mir i reviziju mirovnih ugovora, koji kočće svjetski gospodarski napredak. Engleska je takav faktor. Ona traži, da se uspostavi ekonomska i politička integralnost jedinice kao što je Njemačka. Ovo je jezgra drugog Mac Donaldovog pisma Poincareu. Ona, suviše, radi općeg mira traži, da se nigdje ne zvekeće oružjem, da se nad nijednim narodom u Evropi ne vrši nasilje, da se postiva pravo narodnog smoodredjenja, kako se svijet ponovo ne bi sanovratio u današnje stanje.

Mac je Donald uvjeren, da će ovim stazama i stazama, kojima on vodi nutarnju englesku politiku, postepeno dovesti svijet u novi red. Vidjet ćemo.

Šibenik, 22. III. 1924.

Politička situacija. Poslije neuspjelih Pašićevih pokušaja, da se spletkama i zastrašivanjem održi na vlasti, opozicija je postala gospodar situacije.

Pašić je u svojoj starosti doživio tu zlu sreću, da su njegovi protivnici prozreli sve njegove namjere, a da on nije njihove. On je već iscrpio sve svoje lukavštine, pa je na koncu dolijao. Njegovi su protivnici ovaj put predusreli ama svakome njegovom pašićevskome potcuzu. On je danas nemoćan.

Ovu je sudbinu, u ostaloj, i zaslužio. Za volju vlasti bio je gotov da narod baci u požar bratoubilačkog rata, pod izlikom četničkih upada na naš teritorij.

Ovaj namjeravani zločin bilježit će, pored toliko drugih, još jednaku crnu stranicu u povijesti radikalne stranke i njezine vladavine.

Tragedija je njegova, da nije ni počeo ni svršio vladajući slavno.

On će se, u stvari, sušiti na hrvatskome pitanju. Ovo će biti opomena svima, koji hoće da sitom predju preko Hrvatske i njezinih prava.

Historija ne ruši narode, koji se bore za svoje održanje, ali ruši umišljene veličine i nasilnike, koji misle da mogu sa licu zemlje izbrisati jedan čitav narod....

Hrvatstvo Dalmacije.

Između velikih „prestoničkih“ listova u Beogradu izlazi i jedan, koji nosi dosta zvučno ime „Trgovinski glasnik“. Kako mu i ime veli on bi morao biti neko privredno glasilo, kojemu bi bila zadaća unaprijediti privredne interese Srbije. Velim tu morao biti, jer on nije nikakovo srpsko privredno glasilo, već je on istinu organ cincara — beogradske čaršije. I ako tobože privredni organ, ako ipak čuti i „Trg. glas.“ po koji put potrebu, da se pozabavi i političkim prilikama u Esbaeziji, tada su mu prvi na udaru Hrvati. Nemamo i nemožemo imati ništa proti leme, da se on kao privredno glasilo bavi kadkada i politikom, jer smo uvjereni da politika ima neku organsku vezu s privredom i da dobra politika nosi sobom zdraviji ekonomski život, a loša obratno. No kao javno glasilo dalmatinske Hrvatske moramo se ipak pozabaviti političkim pisanjem „Trgovinskog glasnika, tim više, kad ono ide zatim, da mistificiranjem prave povjesne činjenice.

Političkom pisanju „Trg. glas.“ su uvijek na putu Hrvati, proti kojima otvara paljbu iz najvećeg kalibra — laži. Nazad malo vremena našao se ponukanim neki gospodin oko „Trg. glas.“ da iznese jednu historijsku laž i da svojim najinim čitaocima dokaže, kako u Dalmaciji nije bilo i nema uopće Hrvata, već da su amo samo Srbi, pa makar oni bili i katoličke vjere. Današnji dalmatinski Hrvati su u očima tog gospodina umjetna tvorovina, koju su stvorile crkvene borbe, a koju tvorevinu je kasnije i Austrija podržavala. Tumačeći te crkvene borbe na svoj način taj gospodin zaključuje, da su se samo pravoslavni zvali Srbima, a katolici ostali bez narodnog imena“. Suvršeno je dokazivati protivno, jer svakome tko ione poznaše povjest i kome nije do mistifikacije, jasno je, da je ta tvrdnja jedna notorna laž, a osim toga proti tome govore i sve historijske činjenice. Još 225 god. — dakle pred tisuću godina — opstojala je hrvatska kraljevina u Dalmaciji sa svojim prvim kraljem Tomislavom. Njega je birao državni sabor na Duvanjskom polju iz sjajne njegove pobjede nad Bugarima, gdje je spasio bratski narod Srba od posvemašnje propasti i najezde kralja Simeona. Dakle hrvatstvo Dalmacije datira već od tisuću godina, a htjeli bi upitati g. člankopisca, od kad datira srpstvo Dalmacije? Već tada su u Dalmaciji opstojali Hrvati, a Dalmacija s Hrvatskom je bila posebno Kraljevstvo (1102 god.) te Hrvati nisu stvoreni po Austriji šesdesetih godina prošlog stoljeća, kako bi se to sviđalo g. člankopiscu. Narod u Dalmaciji je ostao uvijek hrvatski, pa i za vladanja Turaka, Mlečića, Francuza i Austrijanaca, pak je on to i danas. Ako se par primorske gospode odmetnulo od svog naroda i stidilo svoje materinske riječi, to je ipak Dalmacija ostala uvijek hrvatska, jer je takova srčika naroda — naš seljak, koji nije nikada odbacio svoje hrvatstvo, već se uvijek ponosio svojim imenom. On je takav bio, jest, a i ostat će!

„Trgovinski glasnik“ veli: „Mi bezuslovno poštujemo (?) hrvatska uverenja u Dalmaciji, kao što poštujemo i uverenja svake političke

stranke (?), ali otuda ne proizlazi ničije pravo, da od partijskih razliku ispreda etničke posebnosti, državopravne pretenzije i historijske samoočuvane, kao što je i ona, da je Dalmacija kolevka Hrvatsvu“.

Ne bi znali, da upotrebimo zgodnije riječi za pisanje „Trg. glas.“ od ovih njihovih, jer svojim partijskim interesima nisu još stekli pravo, da mistificiraju već uglavljene povjesne činjenice, ipak mislimo, da takovo mistificiranje ne znači postavljanje hrvatskog uverenja Dalmacije.

Prije zaglavka prišapnut ćemo još jednu „Trg. glasniku“. Kada nezna nek zapamti i nauči i ovu. Povjesna je činjenica da su današnji Srbi, i baš ovi u sjevernoj Dalmaciji, doseljeni Kucovlasi, koji su bježeći ispred Turaka sklonili se i dobili gostoprimstvo u ovim čisto hrvatskim krajevima ili bolje u ovoj koljevci Hrvatsvu. Ondašnji hrvatski banovi, (i baš najprije Mladen Subić) osim danog gostoprimstva, dali su i druge povlastice tim doseljenim Kucovlasima, pa i zemlje i time ih izjednačili potpuno sa hrvatskim narodom u ovim krajevima. Kucovlasi su bili grčko-istočni vjernici, pa su se malo po malo evoluirali u današnje Srbe. Je li ikada kojom Hrvat, uza sve to palo na pamet da im poriče srpstvo? Nije.

Tko tvrdi, da su se u Dalmaciji samo pravoslavni zvali Srbima, a katolici da su ostali bez narodnog imena, taj onda piše ili tendenciozno i iz mravnih nakana ili iz neznanja. Ako je prvo istina, onda lažše svakako treba eliminirati iz politike, a ako je iz neznanja onda

bi tom gospodinu preporučili, da odbaci pero i mjerjica zvonce, jer osim novinskog ima još i drugog poštenog rada, pa makar taj bio i manuclan.

† Mate Stošić hrvatski omladinac, sin čestite hrvatske obitelji preminuo je dne 19. ov. mj. u cvjetu svoje mladosti. Tužnoj povorci prisustvovalo je mnogobrojno građanstvo. Između velikog broja vjenaca isticao se onaj „Hrvatskog Kluba“ i „Hrvatske Omladine“ sa narodnim vrpčama.

Na groblju je omladinac prav. g. Čaleta održao pokojniku ganutljivo nadgrobno slovo, koje je izvalilo učesnicima mnogu suzu. Prikazao je pokojnika kao najmladjeg između mladih, neustrašivim hrvatskim borcem u ono vrijeme, kad Hrvat u hrvatskom Šibeniku nije smio, pred strahom plaćeničke orjunaške bande reći, da je Hrvat. Govornik se je napokon oprostio sa pokojnikom riječima: „Mate Ti nas ostavljaj, ali tvoj dub i mirao, za koju si se borio ostaje među nama; ova će nas bodriti u našem radu, za dobrobit majke nam Hrvatske. Bila Ti laka naša zemlja, a i bit će Ti, vjerujem, jer je to hrvatsku, i tu zemlju kao dobra majka sa najvećom nježnošću prima Te u svoj zagrljaj“.

Ucviljenoj obitelji naše saučesće, a pokojniku bila laka hrvatska gruda!

Nečuvena nasilja nad Hrvatima.

Glavar ubio svog seljanca. — Ubojica na slobodi. — Žandari tuku Hrvate.

Pred dva dana dogodilo se je u selu Vačani, općine skradinske, dosada nečuveno i nevidjeno razbojstvo, kojemu je pao žrtvom jedan nevini Hrvat.

Seljaci sela Vačani zatražili su od skradinske općine, da im dozvoli da održe seoski zbor. Na tom su zboru imali da izaberu novog glavaru, a da zbace dosadanjeg nepoćudnog im Laku Gnjidića. Lako videći da će mu time ispasti vlast iz ruku, smislio je glavolsku spletku i upriličio ovo, što se je kasnije dogodilo.

On je, naime, dočekao nesretnog Petra Benetu pk. Filipa iz Vačana, sa svojima tri druga iz komšiluka, te dok je ovaj mirno svojoj kući prolazio, ispalio sva trojica tri hitca iz pušaka u njega, tako, da je ovaj nesretnik ostao na mjestu mrtav. Lako, da opravda ovo svoje zločinstvo, odleti brže bolje u Skradin i podnese tužbu da su mu Ratičević navali na kuću i da su vikali „doje država“. Revni oružnici se odmah skupise i mješte da samjesta uapse Laku zbog izršenog umorstva, podjoše s njime u selo, Vačani, polvataše tri-

desetak seljana, i namrivo ih ime isprebijaše, tako da su neke morali nositi do sudskih tamnica u Skradin. Lako, kojega su sa sobom povelj, služio im je kao lovac na nesretne seljane i svakoga onoga, kojega su uhvatili, on je prvi tukao, a žandari za njime žilama i kundacima.

Od žandarokog terora nevoljni seljani razbjegli su se po okolišnim brdima i šumama i nedolaze kući od straha.

Još se pučanstvo nije ni smirilo, radi događaja, koji su se zbili sa Bračićem i Marinom iz Skradina, a kad eto ti i gore nevolje. Kud ovo vodi samo bog može da prosudi.

Tražimo od nadležnih žurno pomoć proti ovog nasilja, te nečuvenoj i nevidjenoj barbarluku, kao što i to, da se izašalje u skradinske tamnice jedan liječnik, da pregleda izmrcavene ljude, a i energično pitamo sudski postupak i određenje istražnog zultora proti Laki Gnjidiću, tom bivšem dekoriranom austrijskom „zugfuhreru“ i talijanskom došniku, koga će uskoro prokletstvo božje i narodna osveta neminovno stići.

Pokret Sufidskih radnika.

Štrajk je današnjim danom prestao. Radnici se vraćaju na posao. Ne vraćaju se kao pobjednici, jer u nejednakoj borbi nisu mogli duže da izdrže. Ne radi sebe, već radi svojih porodica, koje vapijahu hljeba. Preko mjesec dana borbe, bez

ikakvog fonda za štrajk, neopskrbljeni čim, što bi ih moglo da potakne na otpor.... Ipak su se odmorili kroz čitavo ovo vrijeme, odmorili se su junčki, kako samo radnici umiju, kad se bore za svoga prava. Svoju su snagu i izdržljivost crpili

samo iz svoje volje, iz sebe, trpeći glad i svaku drugu nevolju nuževno, junčki.

Ova radnička izdržljivost uz cijenu velikih žrtava i stradanja, vrijedna je ugleda, poštovanja i priznanja.

Oni su, u neravnoj borbi, istina, doživjeli jedan neuspjeh, koji je, ako ga pravo ocijenimo, u stvari ipak uspjeh. Radnici su moralno pobijedili, a to za njihovu, za radničku budućnost ima svoje značenje. Priklonili su se samo jačoj sili, fizički već do kraja iscrpljeni, ali duševno jači. Vraćaju se na posao ponosna čela, bogatiji za jedno iskustvo, iz kojega će crpiti koristi u budućnosti. Ovo nije posljednja bitka, bit će ih još podosta, bit će još i poraza, ali ovi ne će radnike smesti, oni će naprijed u borbi, u borbi do konačne pobjede!

Da je ovaj štrajk bio opravdan po svim svojim razlozima, u to već niko ne sumnja; ali dali se on poveo u pravi čas, to je pitanje, na koje ćemo ovdje da odgovorimo, ovo u toliko prije, što se štrajk već završio, te za to od našeg razmatranja ne može da bude nikome štete.

Prirodno je, što iz taktičnih razloga nismo za trajanja štrajka povelj o tome riječ, da ne naškodimo pravednoj radničkoj stvari. Mi smo se zatekli pred gotovim činom. Time je već unaprijed bio određen naš stav. Mi kao prijatelji radnika mogli smo samo da uzmemo u zagovor i obranu interese radnika, za koje su vjevali moralni, čovječni razlozi.

I pored toga, iskreno ćemo da kažemo, da se štrajk nije poveo u zgodno vrijeme. Organizacija je Sufidskih radnika u Šibeniku mlada organizacija, bez rezervu i iskustva, što je oboje nužno za vođenje jednog pokreta. Ona se, s toga, prenagila. Nije pomislila, da samo pravo i pravichnost ne uvjetuju pobjedu. Za pobjedu treba i drugih uvjeta, koji se stiču samo u izvjesnim prilikama, koje ne sazrijevaju po subjektivnoj volji, jer su one objektivne prirode.

Opća besposlića, današnje prilike na tržištu rada, stanje preduzeća, koje je razgranilo svoju industriju po Dalmaciji, Italiji i Švicarskoj, koje, prema tome, u ovo vrijeme ograničenih narudžaba, može da potencira produkciju na drugoj tački, ako ova zustane na jednoj; dalje okolnosti, što su Sufidski radnici u Šibeniku ograničili svoju organizaciju na sam Šibenik, ma da ovo preduzeće producira i na Dugome ratu, radi čega je njihova akcija ostala osamljena, sve ove okolnosti savjetuju krajnji oprez, koji dandanj odvraca od štrajka.

Na sve to uvijek se misle mlade organizacije, pogotovo ako ih ne vodeiskusni ljudi.

Istina, u borbi se iskušava snaga i svijest radnika; nena borbe bez žrtava, ali je ovaj štrajk, i ako će imati dobrih posljedica u budućnosti, stajao i odviše velikih žrtava u sadašnjosti. A baš na žrtvama treba štedjeti, njih treba, prinositi, kad se velikom vjerovatnosti može računati na uspjeh. Za jedan takav uspjeh ovaj put nije bio slučaj. Nek se organizacija bar okoristi ovom podukom. Osim toga, i samu organizaciju treba da počiva na širim, prirodnijim temeljima, ako joj je nužno, da se učvrsti i razvije.

Toliko moramo reći.

**Primjer vrijedan
sljedovanja.**

Tu nedavno održalo je srpsko društvo „Privrednik“ proslavu svoje 25. godišnjice opstanka u Beogradu, na koju se skupiše članovi i pitomci njegovi sa svih strana. Poslije te proslave uputio je predsjednik priredjivačkog odbora pismo prijateljima „Privrednika“ u kome ističe potrebu gradnje društvenoga doma u Beogradu, te pozivajući na potporu u tom pravcu iznosi sljedeće darove dane odmah na proslavi:

Arsa Djurić, ratar iz Izbišta (u Banatu) 50 jutara zemlje.

Dina Sedmakov iz Titela 50 jutara zemlje,

Petar Kokić, ratar iz St. Bečeju 1000 D.

Gjoka i Geca Djundjerski iz Novog Sada 400 dionica Srpske banke,

Gjorgje i Anka Jagučić iz Pakraca svoju kuću u Pakracu.

Matijević sa ženom iz Beograda 1000 dionica Srpske banke Zgb,

Vaso Prica, trgovac iz Peternice 275 dionica Srpske banke Zgb.

Pero Trbojević, sudski savjetnik iz Medku 30 dionica Srpske banke, Narodna banka u Beogradu poklonila je 50.000 D,

Dr. Dragutin Grčić, javni bilježnik i veleposjednik u Sidu 25.000 D.

Miloš Savčić, inžinir i ministar n. r. u Beogradu 20.000 D.

Ilija Jojkić, inžinir u Beogradu 10.000 Dinara.

Neka se i naši ljudi ugledaju u ovaj primjer. „Privrednik“ je mnogo bogatije društvo i još je upućen na ovakove darove želi li da unapre, duje. „Hrvatski Radiša“ stoji isto pred gradnjom doma. Za tu gradnju potrebna je velika svota novca, koju može svojim darovima namaknuti samo hrvatski narod.

Uznastojmo, da se i kod nas jave ovakovi dobrotvori.

Raspis natječaja. Na osnovu naredjenja Generalne Direkcije Neposrednih Poreza u Beogradu br. 5606 od 4. marta o. g. raspisuje se natječaj na više mjesta poreskih pripravnika u području ove Delegacije Ministarstva Financija.

S ovim postavljenjem spojene su pripadnosti V. grupe II. kategorije t. j. osnovna plata od god. dinara 3000.— položajna od god. dinara 1920.— i stanarina od godišnjih dinara 1200.— (za neženje 75%, od 1200).

Molbe moraju biti dostavljene ovoj Delegaciji u smislu čl. 12 novog činovničkog zakona i sadržavati sve priloge navedene u istom članu.

Izrijekom se napominje da u snišlu čl. 11. Uredbe o razvrstanju natjecatelji na ova mjesta moraju imati ispit zrelosti jedne srednje škole ili njoj ravne. Rok natječaja svišava dne 30 aprila 1921. god.

Delegat Ministra Financija:
Bogdanović.

Izdav. i odg. ured. Međić Niko.
Tisak: Pučka Tiskara — Šibenik

**Dva radnika za -
- taljenje željeza**
sa više godišnjom tvorničkom praksom traže namještenje kod tvornice ili oveće radionice. Ponude poslati na upravu lista pod brojem 15.

Javna zahvala.

U teškoj nesreći, koja nas je zadesila smrću našeg milog i nezabavnog sina, mužu, oca i brata

ANTE TIKULINA

kojega nam je smrt otela u najzrelijoj ljudskoj dobi, oteviši nam jedino hranitelja — osjećaj nam harnosti naluže, da se javno zahvalimo njegovim dobrim prijateljima i svima onim dobrim ljudima, koji su nas utješili riječju i djelom, da nam olakšaju podnijeti tešku našu tugu i žalost.

Svima od srca hvala!
Tona ud. Tikulin, majka
Katica Tikulin, žena, za se i za djecu
Amalija Tikulin, sestra.

**Oglašujte vasu tvrtku u
„DALM. HRVATU“.**

„STAN“

**BRUSIONA STAKLA I TVORNICI ZRCALA KAO ZADRUGA
U ZAGREBU, Jukićeva ulica br. 12.**

Preuzima i proizvadjja svekoliko ustaklivanje
brušenim kristalnim staklom, te uzcalenje: stano-
nova, svratista, brijačnica i laboratorijuma. Ra-
spolaze velikom zalihom belgijskog i českok
kristalnog stakla.

CIJENE UMJERENE - podvorba brza i solidna - CIJENE UMJERENE.

PRODAJE SE

u Šibeniku (Crnici), na lijepom položaju, kuća na jedan pod s velikom stajom i svinjakom te velikim i lijepim vrtom i dvorištem. Cijena vrlo povoljna.
Obratiti se kod **JAKOVA ZANINOVIĆA**, trgovca.

Jugoslavenski javni bilježnik
u Sjevernoj Americi.
PETAR REŠKOVAC
1528 age St., N. S. Pittsburgh, Pa.
Zastupao u svima ostavinskim i inim poslovima i razpravama. Utjerivao otištete za Vaše nastradale i poginule u Americi, kao i osmrtnine za umrle u svim slučajevima Izradjujem sve pravne i ine dokumente za sve one, koji žele doputovati u Ameriku, ako u Americi imaju svoje rodbine, koja će se za njih pobrisati. U svakom slučaju izvolite se obratiti na mene. Toplo se preporučam zainteresovanome narodu. 7

Odlikovana Voštarnica
DIPLOM. PEELAR **GRO ČULAR** VOŠTARSKI MAJSTOR
ŠIBENIK

IZRADJUJEM:
sve vrsti svijetla, duplira, uskrasnih stojnica (cerea) sa svim uresnim zmkovima, iz prvorazrednog voska, brzo i solidno.

PRERADJUJEM:
prapa želji sve vrsti svijetla iz voštanih ulomaka i okapina

KUPUJEM:
finog vrstnog **WEDA** naravnog sa mog uzornog pčelinjaka, na malo i veliko. Med je vanredne ljekovitosti za plućne bolesti, grla, prehlade itd

KUPUJEM:
sve vrsti voštanih okapina, ulomaka i žutog voska.
Sve uz povoljne cijene!

Foto Pax

Zavod za umjetno slikanje, povećanje reprodukcije slika, izradbe sa uljem, aquarel, i pastel bojama, tuš i kreton.
— **ZAGREB, ilica 35.** —

I. STJEPUŠIN — SISAK

Preporuča najbolje tambure, žice, partiture i ostale potrebštine za sva glazbila.

DROGARJA
VINKO VUČIĆ
ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda,
laka boja gumenih predmeta
i o.
OPTIKA.
Naočala — Cvikera.
Izvršuje svaku izradbu po
okul. liječničkom propisu.
PRIMAJU SE POPRAVCI.

Edino specijalno podjetje v Jugoslaviji!

Tavarna za ločenje dragih kovin
J. Augustin, Ljubljana Sp. Šiška, S. Jernja
osta št. 231.

Predelava in prodaja čistoga zlata, srebra in platina. — Kemični analitični laboratorij. — Ločenje dragih kovin iz odpadkov in grabu (Gekrätz) kakor tudi iz tekočin.

Klorzlato — srebrov nitrat
pozlačenje na tovarniški način
prosbrenje " " "
poniklanje " " "
pobakrenje " " "
Tekočine za preiskuanje dragih kovin. — Destilirane vode etc.

Edino specijalno podjetje v Jugoslaviji!

PUČKA TISKARA

PRIMA NA IZRADBU
SVAKOVRSNIH
TISKANICA.

